

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **S. B.**,
nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
bytem,
zastoupen JUDr. Petrem Novotným, advokátem,
sídlem Archangelská 1, Praha 10,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2021, č. j. OAM-600/ZA-ZA11-VL11-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2021, č. j. OAM-600/ZA-ZA11-VL11-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo podle ustanovení § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) zastaveno řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť žádost byla shledána nepřipustnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
2. Žalobce uvedl, že o udělení mezinárodní ochrany v ČR žádal již v roce 2019. Když žádal poprvé, byla důvodem válka, nyní jsou i jiné důvody, proč se nechce vracet. Ve vlasti podnikal se společníkem, se kterým se špatně rozešli, a který má nyní o žalobci sdělovat mafii informace. O těchto důvodech se v první žádosti nezmínil, nebyly v takové míře. Nyní mu začal dotyčný vyhrožovat. Žalobce nechce z ČR odjet. Bojí se návratu na Ukrajinu z důvodu tamního dlouhodobého vnitrostátního ozbrojeného konfliktu. Prezentoval obavu, že by byl v případě návratu do vlasti pravděpodobně povolán do armády a nasazen do bojových operací na východě země, kdy by byl reálně ohrožen na životě. Žalovaný nepostupoval podle žalobce v souladu se zákonem. Mělo být vedeno meritorní řízení a v něm posouzeny důvody žádosti. Žalobce je přesvědčen, že uvedl relevantní nové skutečnosti, které ve spojení se skutečnostmi již známými odůvodňovaly udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný podle žalobce porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v odpovídajícím rozsahu, dále byl porušen § 50 odst. 2 správního řádu, žalovaný si neobstaral patřičné podklady. Žalobce je přesvědčen, že pokud by žalovaný řádně zjistil stav věci a opatřil si dostatečné podklady, pak by musel rozhodnout o udělení azylu či doplňkové ochrany žalobci, neboť prezentované důvody svědčí o tom, že v případě návratu bude reálně ohrožen na životě s ohledem na probíhající konflikt, který nabírá na intenzitě.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Poukázal na skutečnost, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí. První žádost byla zamítnuta včetně navazujícího soudního přezkumu, kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 8. 2020, č. j. 6 Azs 178/2020-21). Žalovaný porovnal nyní uváděné důvody s důvody tvrzenými žalobcem v první žádosti. V rámci první žádosti žalobce uvedl, že se obává povolání do armády a nasazení do konfliktu, důvodem byla také snaha o legalizaci pobytu. Nyní dle žalovaného sice uvádí žalobce důvody odlišné, nicméně tyto důvody nejsou relevantní z hlediska zákona o azylu. Zároveň se jedná podle žalovaného o důvody uvedené účelově. Co se týče tvrzení, že společník, se kterým ve své vlasti žalobce podnikal, a se kterým se ve zlém rozešli, mu nyní začal vyhrožovat, pak tyto skutečnosti byly žalobci objektivně známy již v průběhu řízení o jeho předchozí žádosti. Žalobce je však zjevně nepovažoval za natolik závažné, aby jimi odůvodnil svou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce na dotaz správního orgánu, z jakého důvodu tyto skutečnosti neuvedl v předchozím řízení, argumentoval tím, že si myslel, že to tenkrát nebylo v takové míře. Je tedy důsledkem pouze jeho zavinění, pokud tyto nyní uváděné skutečnosti nebyly předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Pokud jde o „nové“ skutečnosti, které žalobce v současné žádosti uvádí, tj. že mu společník nyní vyhrožuje, žalovaný neshledal, že by žalobci hrozilo reálné nebezpečí, tvrzení neshledal v tomto bodě věrohodná. Žalobce nejdříve sdělil, že se se svým společníkem špatně rozešli, poté uvedl, že tuto skutečnost neuvedl v minulém řízení proto, že to nebylo v takové míře a nakonec sdělil, že nechce odjíždět, protože si zde již zařídil svůj život. Správní orgán je tak přesvědčen, že tvrzení žalobce týkající se jeho nových důvodů uvedené v současné žádosti,

je zjevně účelové. Tyto žalobcem uvedené skutečnosti se netýkají změny situace v zemi jeho původu, důvodů jeho odchodu z vlasti, ani jím prezentovaných problémů, které tam může mít, ani důvodů, pro něž by měl mít jakékoliv obavy v případě svého návratu do země, tím méně pak svědčících o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

4. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení a po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Soud vyšel v dané věci mj. z následujících ustanovení právních předpisů:
6. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1*“
7. Podle § 10a odst. 2 zákona o azylu *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.*“
8. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu platí, že *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*“
9. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu: *„Řízení se zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelná.“*
10. Jádrem námitek žalobce je jeho nesouhlas s tím, že jeho opakovanou žádost žalovaný posoudil jako nepřijatelnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení proto zastavil. Žalobce s tímto postupem nesouhlasí, neboť je přesvědčen, že uvedl relevantní nové skutečnosti, které jsou důvodem pro opětovné meritorní posouzení žádosti.
11. Institut opakované žádosti představuje ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu možnost opětovného meritorního posouzení žádosti, avšak pouze v odůvodněných případech. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009 č. j. 9 Azs 5/2009 - 65: *„Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti.“* Aby mohla být žádost žalobce meritorně posouzena, bylo třeba, aby uvedl nebo aby se objevily nové skutečnosti předpokládané zákonem o azylu. Ten stanoví dvě podmínky, které musí nové skutečnosti splňovat. Musí jít o skutečnosti, které bez zavinění žadatele nebyly v původním řízení zkoumány, a dále musí jít o takové skutečnosti, na základě kterých se lze domnívat, že by žadatel mohl být pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu nebo že by mu mohla hrozit vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný shledal žádost žalobce nepřijatelnou a řízení zastavil.
12. Soud pochybení žalovaného ohledně posouzení toho, zda žalobce uvedl relevantní nové skutečnosti, neshledal. Žalovaný poukázal na to, že žalobce uvádí problémy, která má mít z důvodu ukončení spolupráce se svým společníkem, až v nynější žádosti, přestože o nich musel vědět již v době žádosti první. Žalovaný také dodal, že tvrzení žalobce považuje za účelové i z toho důvodu, že žalobce současně uvedl jako důvod, že nechce odjet. Soud dává

za pravdu žalovanému, že tvrzení žalobce nepůsobí důvěryhodně, kdy žalobce nejprve uvedl, že se se společníkem rozešli, poté uvedl, že dříve problémy nebyly v takové míře a na závěr svou žádost odůvodnil tím, že nechce odcestovat. Soud dodává, že si sice lze představit scénář, že se v mezidobí od podání první žádosti změnila situace žalobce natolik, že mu dotýčný společník mohl začít vyhrožovat až později. Mohlo by tedy být pravdou, že problémy se společníkem, které považoval dříve již za vyřízené, se v mezidobí vyostřily. Dané však nemůže nic změnit na tom, že bylo povinností žalobce sdělit žalovanému již v předcházejícím řízení, pakliže měl ve vlasti z tohoto důvodu jakékoli relevantní problémy, kdy v minulé žádosti se o společníkovi vůbec nezmínil. V každém případě byla ke dni vydání rozhodnutí žalovaným žádost žalobce posouzena adekvátně, kdy nebyla zjištěna skutečnost, která by svědčila o tom, že by žalobci na Ukrajině mohlo hrozit pronásledování nebo vážná újma.

13. Přestože soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení posuzuje v mezích uplatněných žalobních bodů a vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, není takový postup bezvýjimečný a za určitých okolností může dojít k prolomení tohoto principu. Konkrétně jde o situaci, kdy je v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 -46: *„je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.“*
14. Ve zde řešené věci je konkrétně třeba zohlednit, že v zemi původu žalobce došlo po vydání rozhodnutí k významné změně poměrů, kdy v zemi probíhá válečný konflikt, přičemž tato skutečnost je nesporná a obecně známá. Za aktuální situace na Ukrajině by mohl být návrat žalobce na Ukrajinu v rozporu se zásadou non-refoulement.
15. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z informací o Ukrajině, které však nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny. Za nynější situace je zjevné, že nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi.
16. K tomu soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 24. 3. 2022, v němž uvedl: *„Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10*

Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce).

17. *S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z brozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“*
18. *Citované rozhodnutí se sice vztahuje k zamítnutí zjevně nedůvodné žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, avšak závěry ohledně hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země, jsou plně relevantní i pro zde řešenou věc. Soud tak má za to, že návrat žalobce by mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně zásadou non - refoulement. Nyní proto bude povinností žalovaného, aby se žádostí žalobce zabýval meritorně ve smyslu výše uvedeného.*
19. *Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. z důvodu, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení, kdy žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu*
20. *Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobce byl úspěšný, soud mu přesto náhradu nákladů nepřiznal, neboť úspěch žalobce je dán výhradně změnou okolností v zemi původu žalobce, kterou nemohl on ani žalovaný předvídat. V tomto smyslu si soud dovoluje odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2022, č. j. 8 Azs 343/2021-31, ve kterém soud uvedl, že: „V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského (městského) soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel. Soud nicméně v souladu se svou předchozí judikaturou v obdobných věcech (viz např. výše již citované rozsudky sp. zn. 8 Azs 55/2022 a sp. zn. 1 Azs 36/2022) rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud.“ Žalovanému náhrada nákladů nenáleží.*

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 16. 5. 2022

Mgr. Kamil Tojner v. r.
Soudce